

tació [Lacav.].

Obtestació. Protestar [1396], pres del llatí *protestari* 'declarar, proferir en veu alta, afirmant': «fort me maraveyl dels pròmens que dien que volen *protestar* d'aquest feyt, e volen-ho denunciar», doc. segarrenc (Guardialada, a. 1396, *BABL* x, 408); Lacav., Belv. (aquí també *protestar* una lletra); el present es pronuncia amb *é* en cat. central, però val. *protèsta* (MGadea, *T. del Xè* II, 44). *Protesta* [JMarc, 1371, *Dicc.*, 675, rimant amb una vintena de mots com *fešta, honesta* etc.]. *Protest*: no registrat pels diccs. fins al segle XX, però ja era antic: «aquelles no li ha volgudes servir --- al qual *protest* --- yo li respòs justament e rahonabla» ross. 1385 (*InuLC*, més s. v. *tibar*); «hem rebuda de present, de nostra molt cara muller la Reyna, ensemps ab un trellat d'algunes requestes e *protests* ---», carta de 27-VIII-1406 del rei Martí a Ramon Desplà. *Protestació* [Lacav.]. *Protestador. Protestant* [Belv.]; per què ens estariem de citar l'agredolç acudit de JqBartrina: «els esperits --- dins l'Antiguitat venien a reclamar una sepultura, i es queixaven de no poder atravesar el llac Estigi; en l'Edat Moderna, entre 'ls catòlics, demanen sufragis per a sortir del purgatori, cosa que, com és natural, no demanen mai els esperits dels *protestants*» (*Perpetuïnes*, 77.8); *protestantisme* [Lab.]. *Protestatari. Protestatiu* [Lab.].

¹ Tinc a mà el cas del savi escr. teològic Dr. Vicenç Capdevila i Montaner: sembla que usa *testimoniatge* sobretot quan cita mots escripturals (que potser dóna segons la Bíblia de Montserrat), i que quan parla pel seu compte ho fa usant *testimoni*; amb alguna excepció potser deguda a variació d'estil, o potser perquè usi *testimoniatge* quan desenrotlli directament, pel seu compte, una frase bíblica (*Dos Estudis sobre la Fe*, 1973, pp. 66, 67, 68, 72, 96, 97). ² El més elegant, i ahora natural i genuí, em sembla l'ús de *testimoniança*, com el practiquen els PP. Carreres i Llobera en l'anotació dels Evangelis: «en *testimoniança* per al poble, a fi d'obtenir el *testimoni* o certificat ritual que tornava els leprosos a la vida de relació», explicant «ofereix per la teva purificació, tal com manà Moïses, en *testimoni* a ells» (*εἰς μαρτύριον ἁπτῶν*, St. Lluç v, 14, *Sinopsi Evang.*, p. 28).

Testard, testardia, -deria, testarola, testarrada, testarral, testarrer, testarrot, testarrut, -udesa, testart, testata, testavirar, V. test Testellador, V. toldre Tester, testera, testerola, V. test Testes, V. testar Testet, V. test Testicle, testicular, testificació, -ficador, testifical, testificar, testimoni, testimonial, testimoniança, testimoniar, testimoniatge, +testimonieig, testimoniejar, V. testar Testo, testó, testola, testudinat, -dinid, testudo, testurar, testut, V. test Tesura, V. tendre v. Tet 'sostre', V. teula

TETA, dial. 'mamella', fam. 'mainadera', 'germana gran', mot de creació expressiva, especialment del parlar infantil. □ 1.ª doc.: fi S. XIII, *VidesR*.

«La Mare ense<n>yà al Fil lo seu pitz e les (seues)

tetes», *VidesR*, 115r2, «una femna qui era preyn --- una senyera tinta de color --- viyares li era que la teng<u>és entre les *tetes*», 64v1, i de nou en el 66r2, però en aquests dos passatge el mot no figura més que en el ms. B, canviat en *mameles* per P; mentre que en el primer coincideixen, fora d'ometre *seues* el ms. P; en aquest tradueix *ubera*, i en els altres, *mamillas*, de l'original llatí.

En el domini cat., en general s'imposà *mamella*: *teta* fou un mot peculiar del Rosselló; en un doc. de 1303 designa col·lectivament tot el braguer: «si la truja era sanada a la *teta*, o si porce<l>lerà, o si no era sanada ---» a. 1303 (*InuLC*). «La vaca venia a donar *téts* a una colobra», em contava el pastor de Conat [1960]; *teta* 'cada una de les mamelles del braguer (d'una vaca)' i *tetà* 'mamar d'una teta' Orellà (1960): «¿dues *tetes* ha *tetat*, o bé tot lo braguer parió?»; en el Capcir m'expliquen que es diu de les de la dona, però també *las téts* de les vaques (si bé en conjunt les d'aquestes es diuen *lu bragé*, i les de la truja són *téts* (Formiguera, 1960).

A l'Alta Cerdanya anomenen *téts de negra* una mena de bolet, no gaire diferent de la vaqueta (per a aquesta, vaciïla l'inf. d'Er si és la múrgola o morilla, però reflexionant ho nega, 1959). Més cap a l'Oest s'interromp l'àrea del mot, per no reprendre ja fins a l'alt-aragonès de la vall de Gistau; allà anomenen *téts* les de la dona, però també cada una de les que formen el braguer de la truja: de manera que «cada uno de los *latonéts* ['els porcells'] tien su *téts*» (SJuan, 1965); i així deu continuar més enllà, puix que *teta* és cast. general, si bé a Torla només tinc nota del verb, parlant d'unes cries que «no habian *tétao*» (1966).

Es tracta d'una formació imitativa del parlar o barboteig dels infants, *tè-tè*, quan demanen atenció dels adults, i en particular de la persona que els alleta, paral·lela a la que en altres llengüatges s'ha fet amb *d*: en particular el nostre *DIDA*, l'angl. *dad* 'papa, pare' o *daddy*, rus *diádja* etc.: *dida* també significà la mamella, i després la persona que la dóna a la criatura. Anàlogament *teta*, a la resta del domini català, a la dona, però més a la persona que cuida que a la que alleta del seu pit, per més que aquella doni llet en altres formes quan l'infant va creixent. Així *teta* s'ha concretat avui en la mainadera a Mall. i en alguna comarca del Princ., mentre que és la germana gran o altra dona que tracta habitualment al nen, a Bna. i la major part del cat. or. etc. «La *Teta* Gallinaire», títol del bell i popular quadre de costums del vigatà Francesc Camprodon, que omplí els teatres de tot el Princ., durant decenniis des de c. 1860.

Pintant un bon quadre de costums mallorquí, Pere d'A. Penya fa replicar, amb condicions, a la noia que li proposen una posició considerada, en una possessió: «Vull per mi un bon quarto / i un catret decent, / mirall; / no he de fer de *teta*; / no he de tocar fems; / vull tenir monyera / ---» (*Po. Pop.*, 17). «Madò Francina, que havia estat la seva *teta*, li entrava el benenar, fins que darrerament la substituï en Tomeu, un missatge jove ---», Ll. Vilallonga (*Bearn* I, 145).